ఆదివారం ఆంధ్రభూమి, 10 మే, 2009

పోల్చుకోగల రాతే!

ఇది నా బతుకు పుస్తకమే! కానీ, చిత్రం - నేనే ఇంత అప్రధానమైన పాత్రనైపోయాను.

"అడిగితే రూపాయివ్వలేరు. కానీ, సవాలక్ష నీతులు చెప్తారు." నేను కొయ్యబొమ్మనై పోతున్నాను. నా చేతులు కూడా వణకటం లేదు. మాట ఎటూ పెగలిరావటం మానేసింది.

"అదేమంటే మా తరంలో... అంటూ పనికిమాలిన కబుర్లూ..."

మనవరాలు ఉషారాణి. తాతని తోటకూరకాడలో పురుగుని విదిలించినట్లు విదిలిస్తోంది. పేజీ గుండె మీద బరబరా గీకేస్తోంది.

ఆమెకి పాకెట్‌మనీ కావాలి. నా జేబు ఖాళీ. చేతులు ఖాళీ.

"అంతేనా అయితే... ఇవ్వరా?" గద్దింపు. పేజీ నిండా ప్రశ్నార్థకపు గుర్తులే వేసుకుపోతోంది.

అతికష్టం మీద మాటలు కూడదీసుకున్నాను, "నా దగ్గర డబ్బులెక్కడివమ్మా నువ్వు చూస్తున్నావ్‌గా పరిస్థితులు..." తలెత్తి చూశానామెని. కడుపులో దేవినట్లయింది. ఆవేశాన్ని అదుపులో ఉంచుకుని సౌమ్యంగానే అన్నాను, "ఇలాంటి టైట్ డ్రెస్‌లెందుకమ్మా మనకు!"

"హుం" అని ఒక నిరసన ప్రకటన. "ఇదొకటీ మళ్లీ. ఎప్పుడూ కామెంట్లే" కళ్లల్లో ఏవగింపు. హ్యాండ్‌బ్యాగ్ ఊపుకుంటూ భుజాలెగరేసింది. కాళ్లు తాటిస్తూ "ఎప్పుడూ నా డ్రెస్ మీదా, తిండి మీదా, చదువు మీదా కామెంట్లే. పనీపాటా ఉండదు" నాలుగు దులిపి, రెండు అంగల్లో విసురుగా వెళ్లిపోయింది.

ప్రత్యేకించి ఉషారాణి అనేముంది?!

"పెద్దవాళ్లు పెద్దవాళ్లుగా ఉంటే బాగుంటుంది." వాళ్లమ్మ వనజ లోపల్నుంచీ అందుకుంది. "దాని ఫ్రెండ్సంతా అవ్వే వేసుకొస్తుంటే తను తాతలనాటి డ్రెస్‌లో వెళ్తే నామోషీగా ఉండదూ?"

నా పొరపాటుకి తగిన మాటపోటు! కాని పనులకి పోతే ఇంతే మరి! పదే పదే చెప్పుకుంటున్న 'బుద్ధి'ని మరోమారు నాకు నేనే చెప్పుకున్నాను.

ఈ పేజీల కథ ఎప్పుడూ ఇంతే. మళ్లీ మళ్లీ గతం తవ్వి తవ్వి అక్షరాల కెత్తుతాయి! అసలీ పేజీల్లో ఇన్ని వంకర గీతలు ఎప్పుడు మొదలయ్యాయో ఆలోచిస్తే, ఆశ్చర్యమేస్తుంది.

గుడ్డిదీపం ముందు చదువులోనే ఆశలూ, కలలూ, కోరికలూ అన్నీ మసిబారిపోయాయి. ఆ మసి – పేజీలకీ అంటుకుపోయింది. దయాధర్మ భిక్షంగా అక్కడా ఇక్కడా వో పావలా తెచ్చుకుని, ఫీజు కట్టుకోవటమే నాన్న చెప్పిన చదువూ, గీసిన గీతా, రాసిన రాతా! గిజిగాడిలా దేనికన్నా వెంటపడితే, అటక మీది సంపదలోని చింతబరికె తన ప్రతాపం చూపేది. అందుకనే, ఆ కాలంలో ఒక పేజీ మీద – 'నోరా వీపుకు తేకే!' అని హెచ్చరికని రాసిపెట్టేసుకున్నాను. అదీ చాలా పెద్దక్షరాల్లో! అదో అనుబంధ గ్రంథం. పెద్దబాల'శిక్ష'!

చాలా పేజీలు గబగబా తిరిగినై.

నేనుగా మహా మొనగాడిలా ఏదన్నా చెప్పబోయినా, "నీకేం తెలీదులే నువ్వుండు" పాఠం మొదలెట్టేవాడు నాన్న. నలభై ఏళ్ళ క్రితమే తన అధ్యాయానికి చుక్కపెట్టేసు కున్నాడు. ఆ తర్వాత అన్నయ్య కూడా అంతే. నాన్న పాఠాన్నే కంఠతా పట్టాడు. ఆ తెలుగు మాస్టారికెప్పుడూ కంఠస్థం చేయవలసిన పద్యాల మీద శ్రద్ధా,

భక్తి మరి! ఆయన మరీ చిన్న పుస్తకం. త్వరగానే పూర్తయిపోయింది. ఆయన అంత త్వరపడి ముగింపు పెట్టుకున్నందుకు నేను నిజంగా చాలారోజులు ఏడ్చాను.

అసలు మరీ అంత వెనక్కి వెనక్కి తొలిపుటల్లోకి పోవటం ఎందుకు గానీ, నా భార్య పరిమళ సంగతే చూడండి. కొత్త ప్రకరణం మొదట్లోనే "ఇవన్నీ మీకెందుకులెండి. నే జూసుకుంటాగా" అని ఫుట్‌నోట్ కింద ఉంచేసింది నన్ను. అన్ని సమస్యలకీ ఇంక అదే మొదలూ, అదే ముగింపూ! పొరపాటున ఎక్కడన్నా నేను మెయిన్ లైన్లోకి చేరదామని ప్రయత్నం చేసినా, తానో హంసపాదు పెట్టి కొట్టేసేది. "అయినా ఇందులో మీరు చెప్పాల్సిందేం ఉందండీ. నేనున్నాగా. మీకెందుకీ శ్రమ. నాకొదిలెయ్యండి" వంటి ఏ సమాసమూ లేని సాధారణ పేరాలు రాసేసేది!

"లోన్ ఈయెమ్మైకి నోటీసొచ్చిందివాళ" కొడుకు చంద్రం. పుస్తకం మూసి తలెత్తి అతని వైపు సాలోచనగా చూశాను.

"డబ్బేమైనా ఉంటే...." అని అంతే సాలోచనతో అన్నాడు.

"అదేమిట్రా. పెన్షన్ మొత్తం తీసుకురాగానే వారం క్రితమే ఇచ్చేశానుగా" మాటలు తెమల్చుకుని అన్నాను.

"అది తెలుసుగా. నేను పంపకాలకిచ్చేశానుగా. పాలూ, టీవీ, పేపరూ..... నా బొందా..." వేష్టపడ్డాడు. దినపత్రికని నా చేతిలో నుంచీ లాక్కుని విసురుగా లోపలికి కదిలాడు. వెళ్తూ వెళ్తూ చిరాగ్గా "నా చావు నన్ను చావనీకుండా, ఈయన లోనొకటి. నా ప్రాణం తీస్తున్నాడీయన" అంటూ ఒక నిరసన చూపుతో వెళ్లిపోయాడు.

వీడెప్పుడూ పేజీ మూలల్నీ, అంచుల్నీ కొరుక్కుతింటాడు.

నా కళ్లల్లో నీళ్లు ఉబికినై.

నా'లోనా' అది? వచ్చే జీతం అద్దెకేపోతోందని మొగుడూ పెళ్లాం ఏడ్చి మొత్తుకుని కదా ఆనాడీ అప్పు చేయించింది? మీ వలన ఈ చేరెడు కొంపా ఒనకూడిందని వాళ్లల్లోవాళ్లు చెప్పుకుంటున్నా సంతోషమే కలిగింది. ఇవ్వాళ ఈ అక్షింతలు నాకా? ప్రతీ నెలా ఈ రాత సాగాల్సిందే. వనజ అయితే మరీను. తరాల నాటి ఘటనలు తవ్విపోస్తూ ఒంటికాలి మీద లేస్తుంది. నా పుస్తకంలో ఏ పేజీ అయినా పనికిరానిదే అని పదే పదే నిరూపించటానికే ఆమె తన చాకచక్యాన్నంతా ప్రయోగిస్తుంది.

అసలు నేను చంద్రంని డాక్టర్‌గా చూసుకోవాలనుకున్నాను. "ఎంసెట్లూ, ఐసెట్లూ, గట్లూ అక్కర్లేదు. నాకు బుర్రతక్కువని ఎటూ మీరంతా తేల్చేశారు గదా!

అన్నాడు. "తక్కువ నోములు నోచి ఎక్కువ ఫలాలు కావాలంటే వస్తాయా?" అని వో ప్రశ్నార్థకం పెట్టేసి పేజీ తిప్పేసింది పరిమళ. బీకామ్ అయిందనిపించి, ఏదో ప్రైవేట్ కంపెనీలో గొర్రె తోక జీతంలో చేరాడు. ఆ తర్వాత ఒక గ్రీష్మంలో - మధ్యాహ్నం - వనజని వెంటపెట్టుకొచ్చాడు. "పెళ్లి చేసుకొన్నాను. మా కంపెనీలో స్టెనో కూతురు" అని ఓ గంట తర్వాత "వేరే కులం వాళ్లది. అయినా కులాన్ని కొరుక్కు తింటామా?" అని లాజిక్‌లోకి పోయాడు.

నాలుగు గంటల దాకా నెత్తీనోరూ కొట్టుకుని, కన్నీళ్ల వాన కురిపించిన పరిమళ, ఆ తర్వాత చాలా బిజీ అయిపోయింది. నానా హడావిడీ చేసి రాత్రికి - కొడుకునీ, కోడల్నీ పడకటింట్లోకి పంపి, తానే ఎక్కువగా సిగ్గుపడిపోయింది. "ఏమిటే" అంటే, గోముగా, నాతో "మీకేం తెలీదు మీరూరుకోండి" అనేసింది. ఆ రాత్రి - వసారాలో నాకో నవారు మంచం కేటాయించింది. పుస్తకంలో మరో అధ్యాయానికి 'ఎత్తుగడ' సమకూరింది.

నా కూతురు రమ్య సంగతే చెప్తాను. ఆమెకి ఏ సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజనీర్‌నో వరుడుగా తెద్దామనుకున్నాను. "మనవల్ల కాదులెండి. ఈ సంబంధం మంచిదే. పిల్లవాడేదో రిసార్ట్స్‌లో పనిచేస్తున్నాట్ట. అత్తా ఆడపడుచులూ లేరుట. మన రమ్యో పిచ్చిమొద్దు. దానికి పెద్ద పెద్ద ఆశలేం లేవులెండి. హాయిగా కాపురం చేసుకుంటుంది. ఈ సంబంధం ఖాయం" అన్నది పరిమళ. రమ్య పెళ్లయిపోయింది. నేను మార్జిన్ ఎక్కువైన పేజీలా ఉండిపోయాను. ఐదేళ్లలో ముగ్గురు పిల్లల్తో - అలిసిపోతూ, అనారోగ్యంతో సంసారం సినిమాలో నాయికయిపోయింది రమ్య.

కూతురు దిగులుతోనే - ఆకారాన్నీ, ఆరోగ్యాన్నీ చెడగొట్టుకుని తన పాత్రకి తానే ముగింపునిచ్చేసుకుంది పరిమళ. ఆ తర్వాత నా పాత్ర శిథిలమైన బొమ్మలా మారింది. నా పేజీ మరీ చివికిపోయింది, చిరిగిపోయింది.

భార్య చనిపోయిన మగాడికింక గుప్పెడు చింతలేగా మిగిలేవి. ఏ పంక్తికీ, ఏ పదానికీ, ఏ అక్షరానికీ విలువలేకుండా పోయింది. పుస్తకం స్థానం కూసాల్లేని కుర్చీ అయిపోయింది. లేకపోతే కాళ్లు ముడుచుకోవాల్సిన కుక్కి మంచమయింది.

ఈ ప్రాణమేమన్నా తట్టెడా, పుట్టెడా? చక్కగా రంగుల, బొమ్మల పుస్తకంలో భద్రంగా ఉంటే ఎంత బాగుణ్ణు?... ఒక ఆశ. కానీ ఈ పుస్తకం ఎవరికీ అక్కర్లేదు గదా! అమ్మేయలేరు కనుక, మూలకి విసిరేసి ఉంచుతున్నారు. అంతేనా?! ఏమిటో - ఎందుకో - కంట తడి.

ఆకాశానికి మాసికలు వేస్తున్నట్టు, పలుకు భేదాల్తో మాటల దిద్దుబాటుతో ఎన్నని చెప్పను?

"తాతయ్యా" అంటూ వచ్చాడు ప్రభాకర్. మనవడు. వీడి చేతిరాత ముత్యాలకోవ. ఏం రాస్తాడో మాత్రం ఊహించలేము.

"చెప్పు" అన్నాను. పక్కన స్టూలు మీద కూర్చున్నాడు.

"రోజూ చెప్తూనే ఉన్నానుగా తాతయ్యా – నాకో ఎంపీత్రీ కొనిపెట్టు తాతయ్యా. నాన్ననడిగితే కస్సుమంటాడు. అది సరేగానీ, రేపో పార్టీ వుంది తాతయ్యా. అందరూ పంచుకోవాలా ఖర్చుని. మనం ఇవ్వమంటే బాగుండదు కదా. డీపీ అని హేళన చేస్తారు."

అంటే ఏమిటన్నట్టు చూస్తున్న నా చూపుని అర్థం చేసుకుని "అదే.... ధర్మపిండం...." అని "ఒక్క వంద చాలు" అన్నాడు సౌమ్యంగా. "జిడ్డుగాళ్లు. అది కూడా లేదంటే వదలరు."

"అవునవును. నిజమే. కానీ, నా ఖర్చుల కోసం ఉంచుకున్న డబ్బులు కూడా అయిపోయినైరా ఈసారి" అని చూపు మరల్చుకున్నాను. వాడి మొహంలో నిరుత్సాహం. అదోలా చూశాడు నావైపు.

"కొరగాపుర పెమ్మయసింగధీమణీ – అని వో పద్యం చెప్తూ వుంటావు చూడు తాతయ్యా. ఆ లిస్ట్‌లో 'అడిగిన పైసా ఇవ్వని తాతల్ని కూడా కలపాలి."

లేచి, నిమ్మళంగానే వెళ్లిపోయాడు. గతుక్కుమన్నాను.

ప్రభాకర్ మాటలు చెంపపెట్టులా తగిలాయి. లేచి నుంచున్నాను. నిలబడలేక అంతలోనే మళ్లీ కూర్చుండిపోయాను.

గ్యాప్‌లు గ్యాప్‌లుగా పేజీల్లో పంక్తులు. ఎలైన్‌మెంట్ చెడిపోయి అచ్చయి బయటికొచ్చిన పేజీలా నా మొహం నాకే అసహ్యంగా వున్నట్లు భావన కలిగింది.

"బస్ ఛార్జీలక్కూడా అడ్డమైనవాళ్లనీ అడగటం, అడిగి లేదనిపించుకోవటం."

ఉషారాణి మాటలు వినిపించినై. తల్లితో జగడమాడుతోంది. మధ్యలో నా పేజీ మీద కసితో గీతలు పెడుతోంది. ఆ ప్రక్కగా ప్రభాకర్ తండ్రితో అంటున్నాడు. "నేనేమీ ఐ ఫోన్లూ, త్రీహండ్రెడ్ సీసీ మోటార్‌బైకులూ అడగటం లేదు."

"చాల్లే సంబడం. అడుక్కుతినేవాడి దగ్గర గీరుకుతినేవాడన్నట్టుంది నీ వ్యవహారం" చంద్రం కసురుకుంటున్నాడు. తల్లీ కూతురూ కూడా వీళ్ల పక్కకే వచ్చారు.

రణగొణధ్వనీ, రాళ్లవానా.

చర్చ వేడెక్కింది. వాదనల్లో అగ్గి రగలుతుంది.

"నేను లోన్ ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్ గురించి ఛస్తున్నాను. రేపే చివరి రోజు. కట్టకపోతే పెనాల్టీ రెండొందల యాభై, మళ్లీ వడ్డీ... తడిసి మోపెడవుతోంది. నా నెత్తినో బండపెట్టి వినోదం చూస్తున్నాడు మీ తాత" చంద్రం అసహనపు స్వరం, అరుపులోకి చేరింది.

ఆ తర్వాత తుఫానూ, జోరూ,.హోరూ...

నా అశక్తతకి ఇంత ప్రాధాన్యతా? అనిపించింది నాకు.

తప్పుల పట్టికల్ని మాత్రమే అచ్చొత్తుతున్న వైనం. అన్ని అభిమానాలూ హరించుకుపోయి, పేజీల మీద నల్లసిరా దొర్లిస్తున్న వినోద ప్రదర్శనం!

కాస్సేపు అలా తిరిగొస్తే ప్రాణం హాయిగా ఉంటుందేమోనన్న ఆశ! మౌనంగా, పిచ్చిగా లేచి బ౦౦ "౦కి బయల్దేరాను. అంతర్హితమైన ఒక నిట్టూర్పు వెలువడింది.

+ + +

చీకటి పడింది. పొద్దుపోయింది.

రాత్రి గడుస్తోంది.

ఇంటికి తిరిగొచ్చాను. ముందు గదిలో కుర్చీలో కూర్చున్నాను.

నవ్వు మొహంతో నీళ్లగ్లాసందించింది వనజ. ఆమె మొహంకేసి తేరిపార చూశాను. ఏ భావమూ వ్యక్తం కాలేదు.

నీళ్లు త్రాగి, గ్లాసులు పక్కగా ఉంచాను.

"సాయంత్రం నుంచీ మా ఆందోళన ఆందోళన కాదు" "ఎక్కడికి వెళ్లారో ఏమో. ఆయన పక్కింటికి ఫోన్లూ. ఇప్పుడే వచ్చారు. బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్లారు."

"ఏదో అట్లా పాత మిత్రుల ఇళ్లకి పోయొచ్చాను."

లోపల్నుంచీ ఉషారాణీ, ప్రభాకర్ వచ్చారు. "మమ్మల్నందర్నీ ఇట్లా సస్పెన్స్‌లో పెట్టి ఎటో వెళ్తే ఎట్లా తాతయ్యా"– ఉష.

"నాతో చెప్తే నేనూ వచ్చేవాణ్ణిగా తాతయ్యా" – ప్రభాకర్.

వాళ్లిద్దరి వైపూ చూసి సన్నగా నవ్వాను.

మాటల్లోనే వచ్చాడు చంద్రం. "హమ్మయ్య. వచ్చారా. చాలా ఆందోళనపడ్డాను."

ఏదో చెప్పటానికో, అడగటానికో ప్రయత్నం చేసి, ఏమీ అనకుండా

వుండిపోయాను. వాళ్లు నలుగురూ ఏవో మాట్లాడుకుంటూ, నా గురించే చెప్పుకున్నారు.

నిముషాల తర్వాత చంద్రం అన్నాడు. "నా బాధ కొద్దీ మిమ్మల్ని ఏదేదో అన్నాను. అవన్నీ మనసులో పెట్టుకోకండి నాన్నా."

లోకంలో నేను ఒంటరిని కానన్న భావం మనసులో కదిలింది.

అనిర్వచనీయమైన తృప్తి గుండె నిండింది. పుస్తకంలో ఒకటి రెండు చదివించే పేజీలున్నాయన్నమాట అనిపించింది. ఇంతలో ఇంత మార్పుకు కారణం? మేధలో వేనవేల ప్రశ్నలూ, ఆలోచనలూ..

ఏదో శోధనలో నిమగ్నమైపోయింది బుద్ధి.

ఘడియలన్నీ పండగ వాతావరణంలోకి మారేయి. రాత్రి టిఫిన్ అయింది. నలుగురి ఆప్యాయతా వచనలూ కలిసి నా రెండిడ్లీని మరింత రుచిరకం చేశాయి. పుస్తకంలో కవితాపుట తెరచుకున్నదన్న భావన నా హృదయాన్ని ముప్పిరిగొన్నది.

– తీరిగ్గా అందరమూ హాల్లో చేరిన సమయం.

ఆలోచనాలోచనాలతో చెప్పసాగేడు చంద్రం.

"ఇవ్వాళ ఎల్ఐసీ నుంచీ కాగితాలొచ్చినై నాన్నా. మీరేదో హోల్ లైఫ్ పాలసీ తీసుకున్నారట. వయస్సు ఎనభై ఏళ్లు రాగానే డబ్బు ఇచ్చేస్తారట."

ఆశ్చర్యంతో వాడికేసి చూశాను. నా స్పృహలో లేని వాస్తవం!

"అవును. లక్షాపాతిక వేలొస్తుందిట బోనస్‌లతో కలిపి." వాడి మొహంలోని వెలుగు–మాటల వెలుతురు పూలు పూయిస్తోంది.

నా బతుకు పుస్తకంలో హఠాత్తుగా నా పాత్రకి మళ్లీ ప్రాధాన్యత వచ్చింది. ఏవేవో ఆలోచనలు, ఎన్నెన్నో భావాలు! పాత్ర ప్రాధాన్యతకీ, పేజీలోని అక్షరాల శక్తికీ కీలకాంశం మరింత స్పష్టంగా బోధపడింది.

'ఏ నెల రోజుల తర్వాతో, ఈ పేజీ మారితే?'– ఒక ప్రశ్న. సన్నివేశం మారుతుంది – ఒక జవాబు! వేదాంతిలా నవ్వుకున్నాను!!